

Kemény Manó cégnél

kaphatók: használt hengerek, siksziták, tarárok, triók, felbontógépek, felvonók, valamint az összes malomfelszerelési cikkek, ú. m. hevederek, serlegek, fogaskerekek, sodronyszövelek, lámpabél, filc, csí, szitacső-nyag, lakkvázon, szilák, szilvász, ragasztó stb. Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2536/1

Lisztkeverő-berendezés

teljesen komplett felvonóval, kamrával, csigával a debreceni Berta-malomból azonnal szállítható. Felvilágosítást ad: **Kemény Manó**, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2729/7

2-vagónos vám- és kereskedelmi malom

Pest közelében, vasúttal könnyen megközelíthető, azonnali bérbeadó. Komoly érdeklődők leveleit a kiadóhivatalba „Tökeérős 8554” jellegre kérjük. 8554

Bérbeadták

Kurth Testvérek Méhi községben levő, modernül berendezett, jóforgalmú, hatjárátú vizimalmukat Veréb József sajtóírói lakosnak, aki saját kezelésében vezeti tovább az üzemet. 5942

Esztergapadot keresek

1500 mm csúsztatárolás, háromezrig, azonnali megvételre. Koncz Béla géplakatos, Vásárosnamény, vasútnál. 5941

Eladó

6 HP Clayton gőzlokomobil, 6 légkörös, hibátlan, benyomva, 12 HP motorhoz faszén, 16 HP motorhoz fagenerátor. 8-10 HP Elso Magyar Gazdasági stabil motor, keveset használt faszengenerátorral. Berger malomépítő, Győr, Szent István-út 33. 8488

Eladó

egy komplett 42-es Budai kőjártat, majdnem új, 1 drb Kühne 1-es tárcsás daráló csukás- és szemestengerhez, óránként 8 mázsa teljesítménnyel, kitűnő karban. Egyben keresek malomhoz kiegészítő részesmolnárt, aki szerelést is érti. Gallovich, Szentlőrinc. 8583

Akkumulátortelep

mely áll 6 HP nyersolaj-bezínmotorból, 6 kw dinamo, 60 drb 1. 2. elem és vezetékkel, eladó. Hesz Lajos, Budapest, II., Margit-körút 5/b. 5910

GARANCIA MELLETT VÁLLALOM bármilyen nagyságú Diesel- vagy gőzmotorok javításait, új alkatrészek készítését, szereléseket, hengerfúrással stb. Speciális fejek készítését, átalakított motorokhoz. Átalakított nyersolajmotorokat fa- vagy barnaszénfűtésre, teherautókat fa- vagy szénigazgatásra. Javítunk törött főteengelyeket gyári módszerrel és repedt hengerfejeket acélbetéttel, nincs többé repedés! **KITŰNŐ ELISMERÉSEK!**
LENDVAY Speciális Dieselmotor- és gépjáratóműhely UJVIDEK, Petőfi-utca 85. szám. Telefon: 41-01

ÖRLÉSI ÉS ADÓZÁSI ÚTMUTATÓ MALMOK RÉSZÉRE
K A P H A T Ó
MAGYAR MOLNÁROK LAPJA
KIADÓHIVATALÁBAN
ÁRA FŰZVE 3.—P, KÖTVE 4.—P

Ismét kapható!
NÁDAS LÁSZLÓ

Kazánfűtés

című könyv, IV. bővített kiadás. Korszerű. — Tömör. — 210 ábra.

Ára fűzve 6.—P, díszkötésben 8.—P

Kapható a
MAGYAR MOLNÁROK LAPJA kiadóhivatalában

Haszonbérbe

kiadó hadbavonulás miatt Német Zsigmond Vezseny-Tiszavárkony-i jóforgalmú, 7-járátú hengermalma, több község egyedüli malma, szénfűtéses szivógázmotorral. A malom a vezsenyi vasútállomás mellett van. Érdeklődők jelentkezzenek özv. Németh Zsigmondnál, Vezsenyben. 8572

Keresek

1 drb 11-es hengergépet vagy ehhez hasonló, lehetőleg simát és kettő- vagy háromrétű sikszitát, továbbá egy kisebb daragépet, ár- és állapotajánlatot kérek. Rózsahegy-malom, Drávasztára, u. p. Sellye. 5936

Bérelnek

50-től 200-ig kapacitású malmot búzatermő, csuvarmentes vidéken. Ajánlatokat „Öskeresztény molnármeister 5943” jelleggel továbbít a kiadóhivatal. 5943

Bérelnek

malmot 10-járátú vagy megvénnek 5-járátú esetleg 7-ig kedvező fizetési feltételek mellett, lehetőleg Pest, Komárom vagy Esztergom megyében. Cím a kiadóhivatalban. 5931

20 HP szivógázmotor, fatűzelésű, keveset használt, kitűnő állapotban eladó.

Hesz Lajos, Budapest, II., Margit-körút 5/b. 5909

Malmi hengerek

Progress, daratisztító, siksziták, kőjártatok, póthengerek, konzolok, csapágycsák és más malmi tárgyak eladók. Felvilágosítást nyújt Bohmert József ny. vezérigazgató, Budapest, Naphegy-utca 21. 8581

Eladó használt hengerek:

kettő darab Amme Giesecke 250x1200-as, kettő darab Simon Bühler 250x1000-es, egy darab faszekrényes 220x550-es. Kozma Sándor, Budapest, Podmaniczky-utca 35. 8582

Keresek

megvételre 3/8/a, 22/50, 22/60, 25/60 és 30/60 vasszekrényes hengereket. Cím: Hengermalom, Géderlak, Pest megye. 5945

35 lóerős

Martos és Herz-féle fatűzelésű szivógázmotor teljes gyári berendezésével villamosítás miatt eladó. Üzemben megtekinthető Cságyó Ferenc malmában, Zalaszentiván. 5938

MUNKABÉRHIREDMÉNY

tartalmazza az erdélyi és délvideki területi beosztást, a legújabb bérpótlékrendelkezéseket.

KAPHATÓ A

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA
KIADÓHIVATALÁBAN

Malomépítést és átszerelést

legelőnyösebben vállal **Báling István** molnármeister malomépítő vállalat, Kiskőrös

Műörlő- és darálóköveket

90 év óta a legjobb minőségben készít.

Gabonahámzó k

bélelése garanciával

KOSSÁNYI ISTVÁN
malomgyára,

Budapest, V, Visegrád-utca 53. Tel: 291-494

Cseplőgéptulajdonosoknak

sohasem kell új dobkosár, ingyen küldünk 148 oldalas ismertetőt a hírneves **Stern-féle cseplőgéptulajdonosok** betételekről.

STERN GÉPÜZEM, ZALASZENTGRÓT

Nincs többé szíjcsúszás!

Ha gyanta helyett pár csepp

„BERTOLIN” tapadó szíjkenőcsöt használ. 1 kg pótol 3-4 kg gyantát. Használható mindenféle szíjakra.

Ára 6.— pengő kg-ként.

Gyártja és forgalomba hozza

BERTA KÁROLY szíjkenőcskészítő

SZOLNOK, Attila-út 5. szám.

ALKATRÉSZEK**SZIJTÁRCSÁK**

Ford és Fordsonhoz
LEGOLCSÓBBAN

WITTENBERGERNÉL
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 66. SZÁM
TELEFONSZÁM: 115-459

Órellenőrzőóra

és azok tartozékai: papírszalag vagy számlap, könyv, fésű kulcs, doboz, börtök állandóan raktáron. — ÓR- ÉS AUTÓÓRÁK, valamint kilométerjelzők szakjavító műhelye

ÓRÁSIPIR Schvarcz Testvérek aranyéremmel kitüntetett órásmesterek Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. Tel: 129-624 Vidéki rendeléseket, javításokat elfogadjunk

MÁRTA SZABADONLENGŐ SIKSZITA-HAJTÓMŰ

RÁSZERELHETŐ BARMELY KETSZEKRENYES SIKSZITARA GYÁRILAG JAVÍTOTT GÉPEK:

EMAG-tarár, 2000 mm széles,
Ganz-tarár, 600 mm széles,
Tarár, 600 mm széles, aláépített 2 darab 2-es sz. triórral,
3-as számú triór,
Csigatörők,
Besser 3-as számú Rentábel hámozógép,
Rex 1-es számú hámozógép,
EMAG nyomó porszűrőgép, 60, 80, 84, 90, 100, 120 darab tömlővel,
EMAG szivó porszűrőgép 126 tömlővel,
Exhaustorok különféle nagyságban,
Nedvesítőgépek,
Légelzáró hengerek,
Ganz faszekrényes, kettős 29/80-as sz. hengerek,
Ganz faszekrényes, egyszerű 25/50-es sz. hengerek,
Német faszekrényes egyszerű 22/60-as sz. hengerek,
Ganz faszekrényes 21-es hengerek, osztott, osztatlan,
Bühler-gyártmányú kettős vasszekrényes 25/100-as számú hengerek,
Bühler-gyártmányú kettős vasszekrényes 30/100-as számú hengerek,
EMAG és Seck detasórok,
Komplett kőjártatok, kőjártat-vasrészek,
AGK, Seck, EMAG szabadonlengő siksziták különféle nagyságban, MÁRTA hajtóművel,
Kettős és egyszerű Wörner, EMAG, Seck, Reform daratisztítógépek,
Egyszerű és dupla Radiál-sziták,
Centrifugál-sziták
Lisztkeverőgépek,
Zsákpörölőgép,
Felvonók, csigák, közlőműalkatrészek és egyéb malomfelszerelési tárgyak.

KREISLER

MALOMBERENDEZŐ VÁLLALAT K. F. T.
Budapest, XIII., Póth-út 24. (Váci-út mellett.) Telefon: 291-601

Ha használt gépet akar venni, vagy feleslegessé vált gépet el akarja adni forduljon bizalommal

Kemény Manó

céghez,

Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám

Malombérleti hirdetés

A Minorita-Rend tulajdonát képező, s Nagybányán, a Tóthfalusi Kiss Miklós utcában fekvő, kétköves, két-hengeres, napi 25-35 métermáza teljesítményű vizimalom azonnali hatállyal bérbe kiadó. — Érdeklődni a nagybányai minorita-rendház Főnökségénél lehet.

A valódi svájci

SZITASELYEM

100 év óta legjobban bevált

A selyem méterenként fenti védjeggyel van ellátva, mely védjegy garanciája a legnagyobb tartósságot, szítálopességet és a nyílások egyenletességét.

Beszerzési források ügyében forduljon a következő címre:

SCHWEIZ. SEIDENGAFABRIK A. G.
THAL (Schweiz)

Rendelet szerű malmi könyvek régi árban!

Vámfeljegyzési-Vámcserekönyv szállítóbárcával egyesítve 4.— P
Darálási könyv (árpa, tengeri stb. darálásához) 2.— P
Gabonarakarókönyv 2.— P
Örleményraktárkönyv 2.— P
Örlési (malter) könyv 2.— P
Idegen kereskedelmi örlési könyv 2.— P
Tárolási könyv 2.— P
Örletgyűjtő könyv 2.— P

Pénztárkönyv 2.— P
Alkalmazottak nyilvántartási és szabadságkönyve 3.20 P
Munkás- és bérjegyzékönyv 3.50 P
Zsábkárca, külön színben a gaboná- és az örleményekhez. Ára 500 darabonként csomagolva 1.— P
Tájékoztató, mely minden malomban rendelet szerűen az új gazdasági évről megújítandó. Könyvrendelőinknek három példány díjtan.

Malmi munkarend, az ipartörvénynek és az új munkaügyi rendeleteknek megfelelő tartalommal, 3 darab ára (kérvénymintával) 1.20 P
Munkabérhirdetmény 40 P
Váltásigköteles vámörlesek (vámcsere) könyve 2.50 P

Valamennyi könyvet az állami bélyegjelző hivatal fémszárával hitelesítve és a malomosztály alkalmassági záradékával ellátva — használatra tehát teljesen készen — szállítjuk.

Legolcsóbb beszerzési forrás: **MAGYAR MOLNÁROK LAPJA** kiadóhivatala, Budapest, V., Katona József-utca 14

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
1942 JANUÁR 1-TŐL:

EGY ÉVRE 20.— P. FÉLÉVRE 10.— P. NEGYEDÉVRE 5.— P

Kishirdetések ára: a kishirdetési rovatban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vastag betűkkel 20 fillér. A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő. A hirdetés díjak előre fizetendőek.

FŐSZERKESZTŐ:

DR. KARÁCSON JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14.
TELEFONSZÁM: 118-489
Magyar királyi postatakarékpénztári csekkzámla száma: 11.450

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON
Aki a lapot az előfizetés lejártá előtt 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottként tekintetik, mint az előző megrendelése szolgált.

Nagyhirdetések ára: egy hatodhasthos (35 mm széles) millimétersor egyszeri beiktatása 20 fillér. Szövegoldalón (75 milliméter széles) 60 fillér. A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

A malmok új balesetbiztosítási veszélyességi arányszáma

Az Országos Társadalombiztosító Intézet a veszélyességi arányszámokat törvény értelmében ötvenként szokta felülvizsgálni. Az előző VI. veszélyességi táblázat érvénye 1941 december 31-én járt le. Az új öt éves időszak veszélyességi táblázatát, a VII. számút, az OTI az 1921—1939. évek adatai alapján állította össze. A statisztikai adatok szerint a malmok veszélyességi arányszáma az előző öt éves időszakkal szemben 9.25-ről 9.84-re romlott. Ezért az OTI tervezetében a malmok közepes veszélyességi arányszámát az eddigi 29-ről 31-re kívánja felemelni.

Ez a malomiparra újabb anyagi terheket jelent a balesetbiztosítási kiadások emelkedése révén, amelyeket a törvény értelmében még részben sem lehet a munkavállalókra áthárítani, hanem azokat a munkaadó egyedül köteles viselni. A veszélyességi arányszám megállapítása ellen semmit sem lehet tenni, miután a megállapítás pontos statisztikai adatok és a törvényben előírt számítási műveletek alapján történik, amelyeket megdönteni nem lehet.

Igy a veszélyességi arányszám jövőbeni csökkentése kizárólag magukon a malmokon áll. Ez az arányszám annál kedvezőbb, minél kevesebb a balesetek száma a malomiparban.

Minden egyes malomnak meg kell tennie eszerint minden lehető a saját hatáskörében, hogy a balesetek megelőzésének s így számuk jelentősen lecsökkenjen. E tekintetben még igen-igen sok a tennivaló. Ne elégedjünk meg az iparfelügyelő által elrendelt óvórendszabályoknak — gyakran csak iparhatósági bírságos felszólítások utáni — tessék-lássék teljesítésével, hanem minden malom vezetője vagy vezetősége maga is lásson hozzá, hogy felkutassa és védőberendezéssel, vagy védőintézkedéssel lássa el mindazokat a munkahelyeket és gépeket, amelyeket ő maga is veszélyeseknek ítél. Még akkor is meg kell ezt tenni, ha egyébként az iparfelügyelő figyelmét elkerülte

volna a dolog.

Szigorú fegyelemmel kell rászoktatni a munkáskart az óvatossági rendszabályok és intézkedések pontos és feltétlen betartására. Hogy a munkavállalók nagy része az előírt rendszabályokat mennyibe veszi, csak az tudja megítélni, aki számtalan esetben látta már a futó szíjkorongok védőkészülékének félredobását, a forgó tengelyek felett bő és lógó ruhákkal való keresztülmászást, a kővágás alkalmával a védőszemüveg zsebrevágását, a hengerek közé kézzel nyúlást és a futó szíjkorongra való üzemközbeni szíjfeltevés hajmeresztő műveleteit. Valamint sok minden más olyan egyebet, amit a legemlékező óvatosság mellett sem szabadna megeselekedni.

Noha a fővárosi malmok is ugyanabba a veszélyességi arányszámra tartoznak, mint a vidékiek, a fővárosiaknak kifejezetten előnyt jelent az a számukra biztosított jog, hogy irodai és kereskedelmi alkalmazottaikat a lényegesen olcsóbb III. veszélyességi osztály 4-es közepes arányszáma szerint biztosíthatják.

Ezt a kedvezményt a vidéki malmok nem élvezhetik, mert a tervezet VII. veszélyességi táblázatának alkalmazására vonatkozó 2. §. akként intézkedik, hogy csak olyan tisztviselőkre és kereskedelmi alkalmazottakra vonatkozik a kedvezmény, akik munkájukat nem magán az ipartelegen végzik. Ez határozottan sérelmes a vidéki malomiparra nézve. Igen sok olyan vidéki malom van ugyanis, amelynek tisztviselői külön irodaépületben, sőt gyakran egész külön telken lévő irodahelyiségben dolgoznak. Meltánytalan tehát ezeknél a biztosítási kedvezmény megvonása.

Ugy értesülünk, hogy a Magyar Öskeresztény Malmok Szövetsége ebben az ügyben az OTI igazgatóságánál előterjesztéssel él és így minden reménye megvan arra a vidéki malomiparnak, hogy ezt a sérelmet az OTI orvosolni fogja.

Aranyszavak

Szabó Károly országgyűlési képviselő, a Magyar Öskeresztény Malmok Szövetségének új molnárelnöke szájából hallottuk az utolsó választmányi ülésen bemutatkozó beszédében: „Az idej gábonkonstrukciónak legfőbb hibája, hogy kizárólag a tőkeerős malomvállalatok tudhattak megfelelően prosperálni.” ... Ennek az állapotnak feltétlenül meg kell változni, ha az új kor szellemében kívánunk dolgozni.” ... „Éppen ezért a legfőbb feladatnak tartom, hogy már most meginduljanak a tárgyalások a jövő gazdasági évvel kapcsolatban és a malomipar olyan javaslatot tegyen, amely közérdekű, de megvédelmezi a malomipar jogos érdekeit is.”

Arany szavak ezek és ezt várta a keresztény magyar malomipar kiválasztott képviselőinek minden egyes tagja, de ezt a megállapítást aláírja minden tisztességesen gondolkodó magyar molnár is. Ez a leplezetlen őszinteséggel feltárt helyzetkép bizonyítja, hogy most egy olyan molnárelnök került a vezetőségbe, aki nemcsak szembe tud nézni a való helyzettel, aki nemcsak meg meri mondani a meztelen igazságot, hanem egy olyan férfiú került az élre, aki harcolni, küzdeni és erős és fanatikus hittel győzni is tud.

Öröm volt látni azon a választmányi gyűlésen azt a megbonthatatlan, szilárd egységet, komolyságot, magas nivójú vitát, amely a gyűlés lefolyását jellemezte, és amely azt is bizonyította, hogy elmúlt már az az idő, amikor üres szövegek és még üresebb ígérgetések, torzsalkodások és veszekedések tarkították a magyar molnárság egy-egy ilyen gyűlését. A magyar keresztény malomipar megelégedte ezt a szétzillesztő egyhelybetaposó „szövetségi” munkát és egy emberként napirendre tért a Szövetségben végrehajtott tisztogatási művelet felett és egyetlen ellenzéki felszólalás nélkül a legnagyobb helyesléssel vette tudomásul az igazgatóság intézkedéseit. Tudomásul vette, mert olyan ragaszkodó és határtalan bizalommal viseltetik a vezetőséggel szemben, hogy annak minden intézkedését behúnyt szemmel is aláírja. Tudja a magyar keresztény molnártársadalom, hogy mit köszönhet ennek a vezetőségnek, tudja, hogy a Magyar Öskeresztény Malmok Szövetsége vezetősége egy esztendő alatt többet tett a molnárságért, mint az előző Szövetség egész fennállása alatt. Ez olyan tőke a vezetőség kezében, hogy e tények nemcsak feltétlen bizalmat, hanem feltétlen hűséget, odaadást és tiszteletet parancsol azokkal szemben, akik ilyen eredményt ilyen rövid idő alatt elérték. És meg is van győződve arról minden magyar molnár, hogy az az út, amelyen elindultak és egyenes vonalban haladnak, meghozza a keresztény magyar malomipar boldogulását.

Szabó Károly molnárelnök szavaihoz és megállapításaihoz nincs hozzá tenni valónk. Csak egy őszinte kívánságunk: kitűzött programjához maradjon hű és minden erejével szorgalmazza azoknak a célkitűzéseknek megvalósítását, melyet maga elé tűzött. Az ország egész molnársága teljes bizalmával, szeretettel és egységével ott áll mögötte.

Csallókőzarányos, 1942 február 3.

Prágay István.

A fizetéses szabadságra igényt nyújtó szolgálati idő számítása a visszafoglalt Délvidéken

A visszafoglalt délvidéki területen 1941 augusztus 16-ával hatálybalépett országos érvényű ipari közgazgatási jogszabályok sorában a 3.000/1938. Ip. M. számú rendelet III. fejezetében foglaltakat is alkalmazni kell. (Ez a fejezet a fizetéses szabadság határozmányait tartalmazza. Szerk.)

Ennek a rendeletnek alkalmazásánál az évenkénti fizetéses szabadságra vonatkozó igény szempontjából számításba kell venni azt az időt is, amelyet az idézett rendelet hatálya alá tartozó alkalmazottak a visszafoglalt délvidéki területen 1941 augusztus 16-á előtti ugyanannak a munkaadónak szolgálatában töltöttek be. Ennek alapján a munkavállalónak első ízben fizetéses szabadságot az 1941 augusztus 16. napját követően befejezett egy évi folytonos szolgálat alapján kell adni.

A fizetéses szabadság legrövidebb tartamának megállapítása és a megállapított legrövidebb tartam növekedése szempontjából pedig az 1937. január 1-től ugyanannak a munkaadónál eltöltött időt kell számításba venni. (77.784/1941. Ip. M.)

*

A fent közölt miniszteri döntés szerint a délvidéki alkalmazott fizetéses szabadságra vonatkozó igénye akkor nyílik meg, amikor 1941 augusztus 16-tól kezdve bármely napon, ugyanazon munkaadó szolgál

latában legalább egy teljes évi folytonos szolgálati időt betöltött. Például: aki 1940 szeptember 15-én lépett be, annak 1941 szeptember 16-án nyílik meg a fizetéses szabadsághoz való igénye. Azoknak, akik már több mint egy év óta vannak szolgálatban, igényük 1941 augusztus 16-án nyílt meg. Hogy az utóbbiaknak mennyi fizetéses szabadság jár a 3.000/1938. Ip. M. sz. rendelet szerint, annak kiszámításánál azt a munkaidőt kell tekintetbe venni, amelyet az alkalmazott ugyanannak a munkaadónál 1937 január 1-től kezdődőleg folytonos szolgálatban eltöltött. Az 1937 január 1. előtti eltöltött szolgálati idő a fizetéses szabadság szempontjából nem számít. Például, ha valaki 1937 augusztus 15-én lépett szolgálatba, annak 1941 augusztus 16-án nyílt meg első alkalommal igénye a fizetéses szabadságra. Fizetéses szabadságra pedig négy évi szolgálatának megfelelő időtartamra van joga. Ha valaki korábban, p. o. 1933-ban lépett szolgálatba, akkor 1941 augusztus 16-án első ízben megnyíló szabadságigényének tartamát szintén csak négy évi szolgálat alapján kell kiszámítani, mert az 1937 január 1. előtti szolgálat a fizetéses szabadság szempontjából nem számít s mert csak a szolgálatban eltöltött teljes év jön számításba a fizetéses szabadság kiszámításánál. A félév után tehát nem jár fizetéses szabadság, még aránylagosan sem.

Követésre méltó példa

Azzal az akcióval kapcsolatban, amelyet a honvédelmi miniszter a hadiárvak felnevelése iránt indított, Pál Ferenc szentivánlaborfalvai malomtulajdonos felajánlotta, hogy két hadiárvat vesz magához, akiket iskoláztat és felnevel. Vajha a nemes és igaz magyar szívvel válló cselekedet számos követőre talál!

Legújabb rendeletek

A Graham-liszt és melléktermékei legmagasabb ára.

A m. kir. közellátásügyi miniszter 50.300/1942. K. M. számú rendelete szerint:

A Graham liszt legmagasabb malmai eladási ára zsákkal együtt minden malomüzemben 100 kg-kint 46 pengő.

A Graham liszt előállításánál nyert malmai melléktermékek ára azonos az 58.100/1941. A. K. számú rendeletben (Magyar Molnár Lapja 1941 december 6-3, 49. számában) a búza őrlési melléktermékeire megállapított árakkal.

Ugyanazok az 58.100/1941. A. K. számú rendelet határozataiban a mérvadó a Graham liszt és melléktermékei eladási, fizetési, szállítási feltételeire, valamint a nagykereskedőknek és kiskereskedőknek az egységes búzalisztnél megállapított ártöbbleteire vonatkozólag is. A rendelet 1942 február 1-én lépett hatályba.

A motalkó kiszolgáltatás csökkentése.

A f. évi február havára kiadott motalkójegyeken levő szelvények ellenében csak a szelvényeken feltüntetett mennyiség fele szolgáltatható ki. Az SM. és II. M. jelzésű motalkójegyeken levő szelvények ellenében összesen három liter, illetőleg nyolc liter motalkót szabad kiszolgáltatni. (10.000/1942. KKM. sz.)

Az üzleti könyvek illetékátalányának legkisebb összege.

A pénzügyminiszter 356/1942. P. M. számú rendelete szerint az üzleti könyvek és könyvelési szabályok után a 130/1942. M. E. számú rendelet alapján járó évi átányösszeg nem lehet kevesebb:

részvénytársaságnál 1000 pengőnél, szövetkezetnél, korlátolt felelősségű, betéti, vagy közkereseti társaságnál 500 pengőnél, más iparosnál vagy kereskedőnél 250 pengőnél.

A közellátási kormánybiztosok feladatköre.

A 620/1942. M. E. számú rendelet kimondja, hogy a Rendelet hatálybalépésétől kezdve a közellátási kormánybiztos feladatkörébe a közellátásra vonatkozó jogszabályok és kormányhatósági intézkedések végrehajtásának irányítása és ellenőrzése, valamint az 510/1941. M. E. számú rendelet 4. és 5. §-ában meghatározott intézkedések megtétele tartozik. Egyebekben mindazokat a tennivalókat, amelyeket a fennálló jogszabályok a közellátási kormánybiztos feladatkörébe utalnak, a törvényhatóság első tisztviselője látja el.

A zár alá vett anyagkészletek jegyzékének módosítása.

A Budapesti Közlöny 1942 január 29-i, 23. száma hozza a m. kir. miniszterium 540/1942. M. E. számú rendeletét a zár alá vett anyagkészletek módosítása tárgyában, valamint az ennek végrehajtására vonatkozó 7.200/1942. Ip. M. számú rendeletet is.

Az új rendelet részben kibővíti a zár alá vett anyagkészletek jegyzékét, részben pedig a már eddig is zár alá vett és bejelentési kötelezettség alatt álló egyes anyagkészletek bejelentése alól mentes legkisebb mennyiségét leszállítja.

A malomipart érdeklő legfontosabb anyagok jegyzéke, valamint a zár alá helyezési súlyhatárok a következők:

Gépjárműtörvény 1 q. keresked. öntvény törvény 1 q. hasznos ócskavas 1 q. egyéb 1 q. ózott bádoghulladék 50 kg. horganyzott vaslemez-hulladék 50 kg. vörösréz hulladék 5 kg. vörösréz-hulladék, csövek 5 kg. sárgaréz csövek 5 kg. sárgaréz-hulladék 5 kg. ócska ölomanyagok 1 q. ólomesővek 1 q. ócska ón-anyag, hulladék 2 kg. nyers ón minden mennyiség, csapágyfém 1 kg. retorta faszén 100 q. boksa faszén 100 q. nyers kőszénkátrány 20 q. benzín 5 q. motalkó 5 q. gázolaj 50 q. kenőolaj 5 q. hengerolaj 5 q. száradó olajok (lenolaj, kenderolaj stb.) 25 kg. félig száradó olajok (napraforgó-, tökmag stb.) 50 kg. nem

száradó olajok (repeolaj stb.) 25 kg. nyers fenyőgyanta 20 kg. valódi fenyőgyanta 20 kg. gépszíj, a használatban levők kivételével minden mennyiségben, gumihulladék 10 kg. gumi, vagy balata hajtószíj és heveder, a használatban állók kivételével minden mennyiség, áztatott lenkóró 50 q. áztatott lenzalma 10 q. lenzalma 50 q. tilolási lenkóc 3 q. tilol len 3 q. áztatott kenderkóró 50 kg. jutaszövet hulladék, zsákhulladék 1 q. géptisztító rongy 50 kg. géptisztító gyapot 10 kg.

A 7.200/1942. Ip. M. számú rendelet értelmében az, aki üzemében olyan anyagot használ fel, amely eddig még nem volt zár alá helyezve, a jelen rendelet hatálybalépését követő egy hét alatt, a zár alá vett készletből külön engedély nélkül annyit használhat fel, mint amennyit abból az anyagból 1941 december 14-20. közötti héten felhasználott.

A 7.100/1942. Ip. M. számú — a fentiekkel egyidejűleg megjelent — rendelete a bejelentési kötelezettségre vonatkozik. Eszerint azok, akiket korábban is bejelentési kötelezettség terhelt a zár alá helyezett anyagokra vonatkozólag, ezt a kötelezettségüket most már az 540/1942. M. E. számú — fentebb közölt — rendeletben felsorolt anyagokra és mennyiségekre vonatkozólag tartoznak teljesíteni.

Csik, Háromszék, Maros-Torda és Udvarhely vármegyék gazdasági elszámoltatása.

A m. kir. közellátásügyi miniszter 777.300/1942. K. M. számú rendeletével a gazdaságok elszámoltatásáról és a gabona-, kukorica-, zsir-, szalonnafeleségek beszállításáról szóló 777.000/1941. K. M. számú rendelet (Magyar Molnár Lapja 1941. 22-i, 47. számában) hatályát Csik, Háromszék, Maros-Torda és Udvarhely vármegyékre, valamint Marosvásárhely lhj. város területére, 1942 február 4-i hatállyal, kiterjesztette.

A rendelet következtében az annak hatálya alá tartozó malmok, darálóok és olajütők a február 4-i állapot szerint f. é. február 7-én déli 12 óráig „Készletbejelentő kimutatást” tartoznak benyújtani az illetékes községi előjáróságokhoz (polgármesterhez) az üzemükben tároló összes gabona-, kukorica-, liszt-, szalonna- és zsíradék-mennyiségekről.

A kimutatásban fel kell tüntetni a bejelentő saját készletét és külön az idegen készletet. Ez utóbbit a tulajdonosok szerint részletezve. A „Készletbejelentő kimutatást” 3 példányban kell elkészíteni. Ebből két példány a községi előjáróságnak küldendő be, egy példány a bejelentőnél marad.

Az elszámolást és a készletbeszolgáltatási előírást az erre a célra szervezett m. kir. honvédbeszervező osztályok hajtják végre. Az osztály parancsnokának határozata ellen első fokon a területileg illetékes hadbiztonsághoz, annak határozata ellen pedig a honvédelmi miniszterhez lehet panasszal élni. Ennek azonban nincs halasztó hatálya.

A malmokon, darálókon és olajütőkön kívül el fogják számoltatni még mindazokat is, akiknek gabonalapjuk van, vagy sertést tartanak.

A mértékügyi jogszabályok életbeléptetése.

A m. kir. miniszterium 640/1942. M. E. számú rendeletével, 1942 január 31-i hatállyal, a visszafoglalt délvideki területen életbeléptette a magyar mértékügyi szabályokat. A rendelet főbb rendelkezései:

3. (1) A közforgalomban használt mértékeken és mérőeszközökön alkalmazott jugoszláv hitelesítési bélyeget úgy kell tekinteni, mintha magyar hatóság alkalmazta volna.

(2) A közforgalomban használt olyan mértékeken és mérőeszközökön, amelyeket a magyar mértékügyi jogszabályok szerint egy vagy két évenként újra (időszakosan) hitelesíteni kell, az 1940. évben, mind az 1941. évben alkalmazott jugoszláv hitelesítési bélyeg érvénye 1942 december 31-én szűnik meg.

7. §. (1) Aki érvényes jugoszláv hitelesítési bélyeggel ellátott mértéket vagy mérőeszközöket, bár tudta vagy a köteles gondosság mellett tudnia kellett volna, hogy a mérték vagy mérőeszköz a jugoszláv mértékügyi jogszabályokban megállapított követelményeknek nem felel meg, a közforgalomban használ, az 1907:V. tc. 33. §-a alapján büntetendő.

Liszteszsákok

valódi nátronpapírból, többrétű, talpas
55x105 cm, 36 dekás 100 db-kint 57.— P
50 kg liszt befogadásra
60x125 cm, 46 dekás
75 kg liszt } befogadásra 100 db-kint 73.— P
50 kg korpa }

hivatalos — áthárítandó — felárakkal, helyt raktárról.
SALVA MŰSZAKI CÉG. Telefon: 493-993
BUDAPEST, V., CSANÁDY-UTCA 5

„NOVOREX” bőrszíj

A tökéletesen hajlékony nagy szakító szilárdságú, majdnem nyúlásmentes, hajlékony víz- és hőálló, minden meghajtáshoz alkalmas. Egyéb gépszíjak. — Varró- és kötőszíjak. „KRAUSZÓL” folyékony szíjkenőcs, csúszás ellen.
KRAUSZ JÓZSEF FIA, BŐR- ÉS GÉPSZÍJGYÁR
MARCALI, (Somogy megye). — Alapítva 1850

SZIVOGAZMOTOROK

FA, FASZÉN

ÉS BARNASZÉN-

tüzelésre,

DIESELMOTOROK

ÁTALAKÍTÁSA

MOTOR ÉS GÉPGYÁR

MARTOS ÉS HERZ

Budapest, XIV., Erzsébet királyné utja 87.

Miben különbözik a német háborús ellátás az 1916. évitől?

Az előző világháborúban is szükség volt a közfogyasztási cikkek, elsősorban is az élelmiszerek adagolására. Akkor azonban csak későn jöttek rá arra, hogy a meglévő és a saját termelés által kiegészülő készleteket bizonyos meghatározott alapelvek szerint kell szétosztani. Ennek az volt a következménye, hogy már a második háborús év végén fontos élelmiszerekből csak aránylag kis fejadagok állottak rendelkezésre. Azonkívül számos élelmiszer, így többek között a kenyér is, minőségileg nagyon megromlott.

A mostani világháborúban azonban a Birodalom már egy aprólékossággal szabályozott fogyasztási és szükségletek fedezését — előzetesen kidolgozott tervek alapján — biztosító rendszabályokkal lépett be. Ezeknek köszönheti a német lakosság, hogy immár a harmadik háborús esztendőben olyan fejadagokat kaphat, amelyek az előző világháború második évének élelmiszereit jelentősen felülmúlják.

Igy 1916-ban a rendes heti kenyér-fejadag 2000 g volt. Jelenleg 2250 g. Amellett a jelenlegi kenyér sokkal jobb és ízletesebb, mint az 1916. évi volt. A húsadagot, amely 1916-ban fejenként és hetenként 250 g volt, még eddig 400 g-nyi mennyiségben lehetett megtartani. A jelenlegi zsiradag is nagyobb, mint 1916-ban volt. Akkor ugyanis hetenként és fejenként 112 g-ot, míg jelenleg 270 g-ot kap a lakosság.

Már ezek a számok is bizonyítják a német hadi-élelmiszer-gazdálkodás óriási teljesítményét. Ezek a számok azonban csak részben mutatják az élelmiszeri helyzet jelentőségét. A főeredmény abban van, hogy nemcsak a lakosság ellátása jobb, hanem hogy a hadsereg ellátása is sokkal kiadósabb és terjedelmesebb, mint az előző világháború alatt. Mindehhez még az is hozzájárul, hogy a Birodalom még az említettek kivételével külföldi munkások millióit is éllelmezi.

Könyvités a külföldi származású gyermekek származási adatainak igazolásánál.

Az illetékes szakmai családpénztár elsőfokú határozatában megtagadta a gyermeknevelési pótlék-igény elismerését azon a címen, hogy az igénylő a gyermek anyakönyvi kivonatát vagy születési értesítőt sem eredetben, sem hiteles másolatban nem szolgáltatta. Az OIBCS másodikfokú véghatározatával az elsőfokú határozatot hatályon kívül helyezte, az igényt elismerte és kötelezte az igénylőt arra, hogy a gyermek eredeti anyakönyvi kivonatát, vagy annak hiteles másolatát — amint ezek megszerzésének lehetősége megnyílik — a szakmai családpénztárnak juttassa el.

Az indokolás megállapítja, hogy az igénylő két törvényes gyermekét saját háztartásában tartja el. Megállapítja továbbá, hogy az igénylő az eredeti születési anyakönyvi kivonatokat ezidőszertől a rendkívüli nemzetközi viszonyok miatt külföldről beszerezni nem tudja. Az igénylő és gyermekei között fennálló anyakönyvi kapcsolat igazolására egyelőre elfogadja a plébániahivatal által kiállított tanúsítványt, valamint a község által kiállított helyhatósági bizonyítványt. (224/1942. OIBCS szám.)

A valódi „ZÉNOL” szíjkenőcs

az Ön üzemében is nélkülözhetetlen. Csakis eredeti minőséget szállítunk.

Gyártja:

Bachrach Testvérek mérnökök cég
Budapest, VII., Szövetség-utca 36/b. sz.

SCHWEIZ.
SEIDENGAFABRIK A. G.
ZÜRICH

EXCELSIOR védjegyű

selyemszitaszövetek

magyarországi gyári lerakata:

Budapest, V., Szent István-tér 5.

KOLLIN TESTVÉREK

Telefon: 189-292

Az összes kelendő számokból állandó friss készlet. Mindennemű ipari és műszaki textilárak nagykereskedése

Filcek, síkszítzakcsók, flanellok, porszűrőtömlők, hevederek.

Viaszosvásznak, gyapjurázó sziták, lámpabelek.

A malomipar racionalizálásáról

Igen tisztelt Főszerekesztő úr!
Az elmúlt esztendőről áttekintést nyújtó évzáró cikkében Ön megemlítette a molnárközösség egyéb problémái között a malomipar zsidóellenességét és a racionalizálást is, rámutatva arra, hogy a két fontos kérdés egybekapcsolt megoldása mennyire megkönynyítené ennek a két, valljuk be őszintén, igen kényes problémának, a keresztény molnártársadalom teljes megelégedésére szolgáló megoldását. Dicséretes őszintén nem titkolja el a cikk azt a sokunk által vallott felfogást, hogy a hátsó gondolatok nélküli és az elcsúszott árjásítások egyaránt még sok nehézséget támasztanak ezen a téren.

Szeretnék itt bekapcsolódni a molnárközösség véleménykialakításába azon az alapon, hogy amár végeredményben minden fontos és kevésbé fontos kérdésben természetesen a közösség érdeke kell legyen az irányadó, de ez a közérdek tulajdonképpen az önzés kinövéséitől megtisztított egyéni érdekeknek egybehangolt összessége. Ha tehát én előadom egyéni érdektől irányított véleményemet és javaslatomat, nem lehetetlen, hogy az bizonyos mértékben párhuzamosan fut sokak, tehát a közösség érdekével is.

In medias res beleugrva a mondanivalómba, képzeljük el a következő helyzetet: adva egy keresztény kézben lévő kisebb vegyesmalom, olyan, amelyik az összlétszám zömét teszi ki; körülötte 6-12 körzetben vannak a szomszéd községek, számszerűen négy, mindegyikben egy-egy konkurrens malom; kettő közülük egészen, egy félig van zsidókézésben, egy pedig szintén keresztény (igaz, hogy nem „vérbeli” molnár, na de most nem erről van szó.) Nem szépítem a dolgot: az én malom berendezése a leggyengébb és legrövidebb. Amellett még, sajnos, a fekvése is a legkedvezőtlenebb, már a többihez hasonlóan. De hát ügyeskedtünk (nem „svirzólással!” hanem becsületes molnártudással) és megváltunk, megéltünk eddig valahogyan; még a „szép” (a bérbeadóra nézve szép) kezek bér is kikerült évről-évre, amit pedig de szívesen inkább a malomba fektetnem volna, egy kis moder-

nizálására, hogy ne én legyek a berendezésben a legelmaradottabb. Most aztán jön a racionalizálás; egyáltalán nem vitás, hogy az öt malom közül kettő „kieracionalizálható” és ezek közül az egyik én leszek. Tárgyilagosan nézve nem is vehetem zokon: de ki tárgyilagosan, amikor egzisztenciájáról van szó? Tehát már előre zokon veszem a dolgot és kérdezem: miért éppen én? Kapóra jönne nekem a zsidóellenesség és a racionalizálás egybekötése: milyen szép megoldás lenne, búcsút mondani a rozoga malomnak és kibérelni a jobbfekvésű és berendezésű zsidó-malom! Csak hogy a tulajdonosoknak eszükárába sem jut megválni malmuktól, még bérbeadás formájában sem; legfeljebb egy kirakat-keresztényes árjásításba mennének bele. Kétségtelennek látom azonban, hogy előbb-utóbb találnak majd olyan szegénylegényt, aki vállalkozik a zsidóbujtató dícsstel, de jövedelmező szerepére. Jöhet azután már a zsidóellenesség a malomiparnak, meg a racionalizálás is: az előbbi ellen ott a zsidóbujtató, a másiktól nem kell tartania, mert az ő malma jobb berendezésű és jobb fekvésű, tehát életképes.

Végeredményben tehát a racionalizálás az árjásítások miatt engem, meg sok száz keresztény molnárt fog sújtani, mégpedig a vérbeli molnárokat, nem a jó üzletről odacsábított kereskedő-molnárt.

A segítség nyilvánvaló: az árjásítás szüneteltetése addig, amíg a teljes racionalizálás megoldható lesz. Mert, hogy vannak iparágak, ahol az árjásítás már ma vagy még ma is indokolt, sőt voltakalmok is, ahol ez fontos volt: de olyan túlméretezett iparnál, mint a malomipar, közgazdasági vagy közéletelméleti zavarok veszélye nélkül felfüggeszthető.

Hogy mennyire átmenetinek vélik a zsidó malomtulajdonosok a malmok és általában az egész iparnak keresztény kézbe való juttatását, arra egy jellemző példa: egy kitűnő körzeti, nagy alföldi községben valamikor még három malom volt üzemben, keresztény kézben: mindhárom zsidó kézbe került, mégpedig ugyanabba a kézbe; a kereskedelmi örökléstől való eltiltásig kettőt tartott az illető üzemben, jelenleg csak egyet. Tárgyalásba bocsátkoztam az illetővel a bérbevetelre vonatkozólag, mert ismerem a község hangulatát, tudom, hogy aki hozzá megy örölni, csak kényszerből teszi. Bérletről, becsületes feltételek mellett, hallani sem akar, hanem kijelentette, hogy csak

**Kálmán -
MEDICAGO
mindent öröl!**

KÁLMÁN JÓZSEF

műszaki és gépkereskedő, Budapest, V., Kálmán-u. 14
Telefonszám: 114-006 és 117-189

Összes malomszükségleti cikkek megbízható beszerzési forrása

eladni hajlandó a malmot, de még eladásra is csak úgy kapható, ha a tulajdonában lévő téglaágyat is megveszik tőle a malommal együtt: az ár, amit kért, olyan horribilis és irreális, hogy még tárgyalási alapnak sem fogadható el. Erre az esetre vonatkozólag csak utalok a kárpátaljai példára: ha ott a zsidó tulajdonos irreális árat vagy bért követelt, hogy ezzel megakadályozza a komolyan gondolt árjásítást, beavatkozott a kormánybiztoság és rendet teremtett. Nem lehetne ezt a módszert majd annak idején, ha az anyaországban és a visszafoglalt területeken aktuális lesz az iparengedélyek és igazolványok rendezése, ezeken a területeken is alkalmazni?

Lehetséges, hogy az elmondottakkal már csak nyitott kaput döngöttek vagy nagyon is szűk látókörből tekintve itélem meg ezeket a problémákat; de az is meglehet, hogy szerény szavaimmal ráirányítottam az Ön figyelmét olyan körülményekre vagy szempontokra, melyek eddig talán elkerülték érdeklődését. Ez utóbbinak nagyon örülök, mert mindenkor örömmel szolgál, ha a molnárközösség érdekében bármily csekélységet is tehetek.

Fogadja igen tisztelt Főszerekesztő úr őszinte nagyrabecsülésem kifejezését és szíves elnézését kérve az alkalmatlankodásért, vagyok szívélyes üdvözléssel
Leidenbach József okl. mérnök.

Egy elégedetlen malomcég levele a MÖMSZ igazgatójához

Mert van ilyen malom is. Mindenkieneleget tenni lehetetlenség. Különösen, amikor elvi kérdésről van szó. Leközlünk egy ilyen levelet kommentár nélkül. A levél azért érdekes és egyben értékes is, mert olyantól származik, aki magát mellőzve és megbántva érezte:

„Nagyságos dr. Karácson Jenő úrnak az Őskeresztény Malmok Szövetsége igazgatójának

Budapest.

Bár súlyos órákat és elkeseredést okozott az Ön intranzigens viselkedése azáltal, hogy bennünket nem vett fel a véleményünk szerint jogosan megillető — besorolható — tagságra az Őskeresztény Malmok Szövetségébe, mégis meg kell állapítanunk, hogy Ön senkivel szemben sem tett kivételt és mindig szigorúan csak elvi meggyőződésére hallgatott s fá-

radhatatlanul védte az őskeresztény zászló becsületét. Így tehát az Önt ért minősíthetetlen durva támadást, amikor mi is a legerősebben elítéljük, nyugtassa meg Önt az, hogy az Ön tisztességében és becsületességében nemcsak azok hisznek, akiknek Ön kellemes tette, de azok is, akikhez bár Ön elvi meggyőződése folytán kellemetlen volt, elismerik, hogy Ön mindig pártatlan volt. — Mindenkori nagyrabecsülésünkről biztosítva, vagyunk Önnek tisztelő hívei...

Papirzsákok

többrétegű, valódi nátronpapírból, liszt és korpa csomagolására azonnal szállít mérsékelt áron:

"TRANSYLVANIA"

PAPIRFELDOLGOZÓ ÜZEM
BUDAPEST, V., IPOLY-UTCA 16. SZÁM
Kérjen ajánlatot!

OK
Légengörgő lovaskocsin
ÚJÍTÁS!
a gumihiany idejére leserelhető vastag kerekek!
Gyártja: **ORENSTEIN ÉS KOPPEL**
MAGYAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
Budapest VI. Vilmos Császár-út 31.

**WOLFNER
GÉPSZÍJ
VILÁGHÍRŰ**

Különleges célokra: „COSMOS” vagy „AERO” minőség
Budapest, IV., Károly király-út 26.

A MAGYAR ÖSKERESZTÉNY MALMOK

SZÖVETSÉGE KÖZLEMÉNYEI

Szabó Károly elnök fogadónapja.

Ertesítjük a Szövetség igen tisztelt tagjait, hogy Szövetségünk elnöke minden héten szerdán tart fogadónapot, amikor is bármely szövetségi tagnak szívesen áll minden malomipari vonatkozású ügyben rendelkezésére.

A legközelebbi fogadónap február 11-én, szerdán lesz.

Megkezdte működését a Szövetség szombathelyi kirendeltsége.

Ertesíti a Szövetség Vas-, Sopron-, Veszprém- és Zalavármegyéek molnárságát, hogy ennek a négy vármegyének a területére kiterjedő működési körrel Szombathelyen kirendeltségi irodát állított fel.

A kirendeltség vezetésével a Szövetség igazgatósága dr. Rákosi Boros István szombathelyi ügyvédet bízta meg, aki eddig is titkár-ügyésze volt a Vasvármegyei Molnárszövetségnek.

A kirendeltség hivatalos helyisége Szombathelyen a Malom-utca 14. szám alatt van, ugyanennek a háznak bejárata van a Széll Kálmán-utca felől is, vagyis a kirendeltség másik címe: Széll Kálmán-utca 9. szám.

Dr. Rákosi Boros István ügyvéd, a kirendeltség vezetője minden általános malomipari érdekű ügyben messzemenően áll a fenti négy vármegyéhez tartozó malmok rendelkezésére. Kérjük tehát ezen vármegyékben levő igen tisztelt tagjainkat, hogy a legnagyobb bizalommal forduljanak ügyes-bajos dolgaikkal a kirendeltség vezetőjéhez, aki a helyi vonatkozású ügyeket önállóan intézi, egyéb dolgokat pedig Szövetségünk központi irodáján keresztül.

Gabonakiutalási kérelmek.

Ertesítjük igen tisztelt tagjainkat, hogy a Szövetségnek semmiféle befolyása nincsen abba, hogy a malmok gabonaellátása mikép

történik. Ez nem jelenti természetesen azt, hogy a Hombár a lehetőséghez képest nem teljesíti a Szövetség által eloterjesztett indokolt és méltánylást érdemlő kéréseket abban az esetben, ha az módjában áll, ellenben jelenti azt, hogy a Szövetségnek nem áll semmi eszköz rendelkezésére abból a célból, hogy egyes malmok gabonaellátását biztosítsa, nem gyakorolhat befolyást arra, hogy mely malom kap búzakiutalást, vagy mely malom nem kap, mert ezeket a kérdéseket a Hombár jogosult intézni, a Hombár pedig ezekben a kérdésekben a felsőbb helyről kapott utasításoknak megfelelően, az ország közellátásának biztosítása érdekében jár el.

Szükségesnek tartja ezt a Szövetség közölni azért, mert az utóbbi időben lábra kapott az a téves felfogás, hogy a búzakiutalások terén előálló vélt vagy jogos sérelmek elhárítása terén a Szövetség vezetősége nem tette meg azokat az intézkedéseket, amelyeket esetleg megtehetett volna.

Természetes, hogy a gabonaellátással kapcsolatos jogos malomipari érdekekért Szövetségünk, mint a multban tette, ezután is sikrásszal, ezt annál is szívesebben megteszi, mert a Szövetség vezetősége eme nagyfontosságú kérdésben a Hombár részéről mindig a legnagyobb megértést és jóindulatot tapasztalta.

A 0-ás lisztek után befizetendő árkülönbözeti összeg fizetése.

Az 58.100/1941. A. K. rendelet 9. §-a szerint a 0-ás lisztek és búzadarák utáni árkülönbözeti összeget február hó 7-éig kell befizetni. A Szövetség illetékes helyen kérvényt nyújtott be a befizetési határidő meghosszabbítása tekintetében, azzal indokolván kérelmét, hogy a malmok nagy részénél a 2 hónappal ezelőtt tárolt készlet ma is megvan s reméljük, hogy a kérelem kedvező elintézése rövidesen megtörténik.

A „csírás gabona kenyere“ és a sütők

1941 november 1-i számunkban ismertető cikkünk „A csírás gabona kenyere“ címen. A cikk megírására — és ebben a formában való megírására — az készített bennünket, hogy néhány vidéki vámmalom előfizelőnk megkért bennünket, írjunk egy olyan ismertető cikket a csírás gabonáról, amelyet a malom öröktelők megmutathat, felolvashat. Mint majdnem minden érben, úgy a mult őszkor is nagyon sok csírás gabonát vittek a vámmalomból a malomba megőrés végett. Természetesen a malom nem tudhatja meg állandó vámmalomból-feleinek az ilyen gabona megőrését sem. Annak dacára, hogy a malomnak rendkívül sok baja van a csírás gabona megőrésével. Az ilyen gabona többnyire olyan néves, hogy a hengereket valóságos elkeni, a szitákon megtapad, az őrlés is lassabban megy, tehát költségesebb. Azonkívül a malom kénytelen a csírás gabona vámját is külön tárolni, külön kezelni és valóságos gyógykezelni. Szóval minden malom retteg és őrizkedik a csírás gabonától. A java azonban később következik. A csírás gabona öröktelői rendszerint néhány nap múlva megjelennek a vámmalomban. Hónok alatt egy nagy és lapos kenyérral. A molnárok már ismerik az ilyesmit és a malom legfőképpen sarkába menekülnek, ha meglátnak egy harcias menyecskét belépni a malomba, kenyérral

felgyverkezve. De végül is meg kell hallgatni a panaszost. Megnézni a kenyeret. Világos dolog persze, hogy „a lisztet a molnár rontotta el“. Megégette, megpörkölte, hidegen őrlött, melegben őrlött, kieserítte a gabonát, vagy ha nem a gabonát, hát a lisztet és hasonló egyebet. Szóval van mit hallgatni. A molnár természetesen hiába beszél és magyaráz. Sok esetben haraggal és sértődéssel távozik a malomból a panaszos.

Ezért kértek fel bennünket — mint minden őszszel — a cikk megírására és ezért írtuk meg a cikket, mint minden őszszel megírjuk. A molnár segítségével előveszi a Magyar Molnár Lapját és ebből olvassa fejére a haragos menyecskének az igazságot. Tapasztalata szerint ezzel könnyebb meggyőzni az öröktelőt, mint a beszéddel. Hiába; a nyomtatott betűnek, az újságnak mégis van annyi varázsa, hogy segít a molnárnak igazságában és megnyugtatta a lázadózt, a mindent a molnárra kenni akarót. Ismételtük, ez volt cikkünk célja. Ezért írtuk azt népies nyelven, mindenki által megérthetően és kifejezetlen a gazdaságonak szánva, akit a cikkben többször is aposztrofálunk.

Ezt a cikkünket közli le a „Vidéki Magyar Sütőiparos“ legutóbbi számában. Ami egyébként rendben is volna, hiszen okulhat abból a pék is — ha akar.

Az azonban már nincs rendjén, hogy lapjaink a cikkhez olyan magyarázatokat fűz, amelyek cikkünkben ki nem olvashatók és olyan következtetéseket von le a cikkből, amelyek semmiféleképpen sem állják meg helyüket, sőt a tényekkel homlokegyenest ellenkeznek. Nem akarunk nagy feneket keríteni a dolognak, azért csak röviden arról számolunk be, hogy lapjaink kommentárjainak az a tendenciája, hogy ize, a malmok rossz, csírás lisztet szállítanak a szegény péknek, mert a malomipari szaklap maga állítja ezt. Hogy továbbá a csírás gabonából készült rossz lisztből bizony senki emberfia sem tud élvezhető kenyeret sütni, amit nem a pékek állítanak, hanem a malomipari szaklap. És így tovább, ebben a hangnemben. A kommentár felfelé védőbeszéd a pékek mellett minden rossz kenyérről és bevadólása és ezért való okólása malomiparnak.

Nem akarunk ezért vitába szállani lapjainkkal. Csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy cik-

künkben nem volt a nekünk imputált állítás. Szószent azt írtuk, hogy „Hogy lehet-e csírás termény lisztjéből olyan kifogástalan jó kenyeret sütni, mint az egészséges gabonából, erre nem kell felelnünk. De vannak módok és eszközök, amelyek segítségével a meglévő bajokon sokat lehet enyhíteni és annyit elérni legalább, hogy tűrhető, emberi életre alkalmas kenyeret kaphassunk.“

Miután téves az alap, téves az ahhoz fűzött minden következtetés is. A cikket a vámmalomból vámmalomból, kenyeret maga megsütő gazdaságonak írtuk. Hogy ez így van, bizonyítja november 15-i lapszámunk „A csírás rosz őrlése“ című cikkünk. Ezt a cikket a következőképpen kezdtük: „F. é. november 1-i, 4. lapszámunkban“ „A csírás gabona kenyere“ címmel ismeretterjesztő cikket közöltünk, a csírás gabonából készült liszt kenyerésütési, kezelési módjáról. Az ismeretelést úgy szövegtünk közölni, hogy abból a célból, hogy azt a malom öröktelők feleinek megmutathassa, felolvashassa. Részint azért, hogy abból okuljanak és a kenyerésütésnél mindazzal a fogással éljenek, ami tapasztalat szerint megjavítja a csírás gabona kenyerét, részben és főként pedig azért, hogy a malom meggyőzhesse a vámmalomból arról, hogy nem a malom a hibás, ha a csírás gabona lisztjéből süttött kenyeret elrontja a gazdaságon. Az ismeretelés tehát laikusoknak szólt, amit már stílusa is elárult. Most azonban a molnár a sőt, tehát a szakemberhez szövegtünk. De egyúttal a sütőhöz is... stb.“

Ezt a lapszámunkat bizonyára éppen úgy megkapta lapjaink, mint az előző. De erről a cikkről hallgat. Pedig ezt írtuk szakembereknek, amint az a cikk bevezetésében olvasható. Illő volna tehát, hogy ezt a cikkünket is leközlője. Többet használna vele a sütőiparnak, mint hamis fellevesekre felépített, tehát szükségképpen hamis következtetésekkel. Reméljük, hogy a közlésnek nem az akadály, hogy ebben a második cikkünkben éppen arról írunk, hogy csírás gabona őrlése esetén ennek lisztje nem haladhatja meg a 14% víztartalmat, vagy hogy egy helyen azt is megemlítjük, hogy a sütő, ha ilyen száraz lisztet kap, akkor annyi vizet önt abba, amennyi befér... stb.“

Cikkünk azonban semmiféleképpen sem jelenti azt, hogy a malmok a sütőknek csírás gabona lisztjét szállítják nyakra-főre. Hébe-hóba azonban megeshetik. Különösen akkor, ha aratás idején és hordás alkalmával hűvös, esős az időjárás és ha rejtett csírás esete forog fenn, amit a molnár esetleg észre sem vehet. Pedig a jó molnár többet ért a sütéshez, mint a rossz pék. Ezért van meg a véleményünk a gombócok kenyérről is, amiről lapjaink példalózik... A jó péknek azonnal meg kell ismeri a csírás, vagy csírás gyanús lisztet, amint hozzákezd annak megmunkálásához. Így azonnal megteheti ellenrendszabályait. Es kell, hogy tudjon jó kenyeret, emberi életre alkalmas sütni abból a lisztből is. De ha akkor kezd morfondirozni, amikor már levirkoll, akkor rendszerint már késő.

Nem győzzük eléggé hangsúlyozni, nem azért foglalkoztunk és fogunk a jövőben is foglalkozni a csírás gabonával és annak őrlésével, mintha a malmok csírás lisztet szállítának a pékeknek. Nagyon ritkán és elvétve fordulhat elő az ilyesmi. Magára, jóhírére csak némiképpen is kényes malom még akkor sem ad ki raktárából nemsütőképes lisztet, ha ezzel érzékenyen károsodik is. Hiszen módjában áll a malomnak az ilyen lisztet lassan és módjával úgy elkeverni, hogy még csak nyoma sem maradjon. Ha ennek dacára mégis közlünk ismeretterjesztő cikket a csírás gabonáról és ennek lisztjéről, tesszük ezt azért, mert csírás gabona is van a világon, tehát annak tárgyalása szakmánkhöz, a molnárszakmához tartozik.

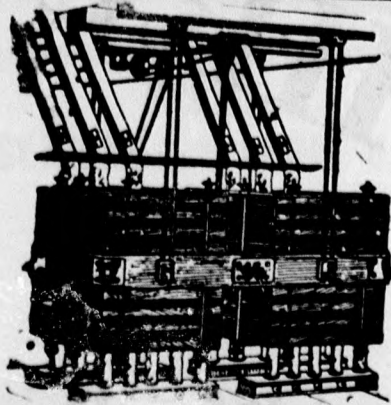
Lithopkub segít!

Régi vízkövet üzemközben leszedi, új vízkő képződését megakadályozza!

1 kilogramm alapára 5.— pengő

Ismerető ingyen! — Egyedárusító:

TOLNAI BÉLA ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., HORN EDE-U. 20. TEL.: 12-13-62

A szabadalmazott Graepel-féle

szabadonlengő siksza

nyugodt és könnyű járása, valamint úgy minőségileg, mint mennyiségileg kiváló teljesítménye által a gyakorlatban a legjobban bevált. Alkalmazható úgy a búza-, mint a rozsmalmokban. — Minden szállítás egy-egy referencia. Továbbá ajánlja árpakása-, árpagyöngy- és kölesgyártó gépeit.

Prospektussal, ajánlattal díjmentesen szolgál:

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG

maloméptézet, gép- és rostalemezgyár,

BUDAPEST, X., SZLÁVY-UTCA 20-30. (Gergely-utca sarok.)

Sürgőny cím: Graepelék, Budapest.

Telefon: 149-073.

Levél cím: Budapest, X. Postafiók 10.

A határon túl szolgált honvédek hozzátartozóinak pénzbeli támogatása

Nagyfontosságú és a kormány szociális alkotásainak sorozatához mindenben hozzáillő rendelet jelent meg a hivatalos lap 1942 február 1-i, 26. számában a m. kir. honvédelmi miniszter 5.843/eln. 23-1942. számú körrendeletével. A körrendelet a határon túl szolgált honvédszemélyek hozzátartozóinak pénzbeli támogatásáról intézkedik.

Lényege, hogy a rendeletben szabályozott pénzbeli támogatásra annak a nős (családos) katonának az általa a bevonulását megelőzően eltartott legközelebbi hozzátartozói (felesége és gyermekei) igényjogosultak, aki maga a nemhivatásos katonai állományban rendfokozat nélküli, vagy a valóságos szakaszvezetői rendfokozatnál nem magasabb rendfokozatú személy és 1941 július 1. után az országhatáron túl katonai szolgálatát teljesíti. Feltéve, hogy eddig bármely törvényes okból családi segélyben nem részesült. A pénzbeli támogatás összege azonos a 45.101/eln. 23-1941. H. M. számú körrendeletben megszabott családi segély összegével.

Az 1939:IV. te. I. §-a értelmében zsidónak tekintendő személyek hozzátartozói részére a jelen rendeletben szabályozott pénzbeli támogatás nem folyósítható.

A körrendelet 1942 február 1-én lép hatályba és azt a közigazgatási hatóságok közhírré tenni, a katonai parancsnokságok pedig az érdekelt legénységet kioktatni és tájékoztatni tartoznak.

A Zala-folyó medrének szabályozása

Zala vármegye alispánja 3512/ni-1492. szám alatt arról értesítette az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamarát, hogy a Zala folyó medrének jókarba helyezési munkálatai elrendelése és ennek költségei viselésére kötelezett érdekeltég megállapítása tárgyában a vonatkozó iratokat, műszaki terveket és a kulturális mérnöki hivatal szakértői észrevételeit február 1-től március 2-ig Zalaegerszeg m. város mérnöki hivatalában közszemlére teszi ki, ahol azokat az érdekelt megtekinthetik. A községenként csoportosított érdekeltégi kimutatások és helyszínrajzok a körjegyzőknél külön is közszemlére lesznek kitéve. A tárgyalás határideje 1942 március 3-án d. e. 10 óra. Helyszíne a városháza nagy tanácsterme.

Az érdekelt zalai molnárokat az a nyomatékos figyelemmel értesítjük fentiekről, szerezzenek sürgősen meggyőződést maguknak azokról a terhekről és kötelezettségekről, amelyeket részükre a tervezet előír, illetve javaslatba hoznak. Ennek elmulasztása igen komoly következményekkel járhat minden vízjogtulajdonosra. Utólagosan azután már igen nehéz egy jogerőre emelkedett vagy elhanyagolt dolgon segíteni. Ismételjük! Életbevágóan fontos érdekekről van szó! Tehát inkább ma, mint holnap nézzén mindenki e fontos ügye után!

H I R E K

A hét fontos határnapjai:

5-én: Csik-, Háromszék-, Maros-Torda- és Udvarhely vármegyék malmai, darálói és olajmalmai — amennyiben f. hó 7-én déli 12 óráig még nem tették volna meg — haladéktalanul küldjék be „Készbejelentő kimutatásukat” községük elöljáróságához, vagy a polgármesterhez, az üzemükben tároló összes gabona-, liszt-, kukorica-, szalonna- és zsiradékmenyiségekről, a jelen lapszámunk más helyén közölt 777.300/1942. K. K. számú rendelet értelmében és utasítása szerint.

Aki f. hó 5-ig bezárólag még nem tette volna meg, jelentse be a már korábban is bejelentési kötelezettséggel terhelt anyagkészleteit a lapunk más helyén közölt 7.100/1942. Ip. M. számú rendelet értelmében. De csak abban az esetben, ha az ugyanezen lapunk más helyén közölt 540/1942. M. E. számú rendelet hatálya alá esik a birtokában levő anyagkészlet.

Hombár részére az előző hétre összesítő kimutatás készítése a gabonavásárlásokról és a kereskedelmi őrlésben feldolgozott vánkerményről.

Külön kimutatás a Hombár részére a felszámítható búza- és rozs fuvarköltsegekről.

Külön kimutatás a Hombár részére az előző heti lisztállításokról és őrléményfuvarokról.

Külön kimutatás a Hombár részére a heti vásárlási jelentésben szereplő gabonamennyiségnek megfelelő 5, illetve 4 pengős ártöbbletekről, valamint az azonos gabonamennyiség után igényelt fő- és albizományosi jutalékról.

14-én: A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, illetve a Futurához bejelentendők a 8.560/1940. M. E. sz. rendeletben felsorolt erőtakarmányokban — az előző félhónap folyamán — bekövetkezett készletváltozás. A malmot azonban csak akkor terheli bejelentési kötelezettség, ha teljesítőképessége 24 órás munkaidő mellett 100 q gabona őrlését, az olajütőüzemet pedig csak akkor, ha teljesítőképessége 20 q mag sajtoltását meghaladja.

15-én: Az együttesen kezelt közadókat, a beruházási pótlékkal, az 1%-os kincstári pótlékkal együtt, az 1941. évi kivétel alapján, az első évnegyedre e napig késedelmi kamatmentesen lehet befizetni.

A jogi személyeket terhelő illetékegyenérték I. évnegyedre járó részlete befizetendő.

Az előző havi kereskedelmi őrlésben felőrölt gabonamennyiséget és az utána esedékes váltáságot „Bevallási iven” be kell vallani és az esedékes váltás, valamint általános forgalmiadó e napig befizetendő a malomosztály csekkszámlájára.

A váltásághoz szükséges vámörlesek után járó azt a váltásághoz, amelyet a vámöröltető az előző hó folyamán nem fizetett be, e napig bezárólag a malom tartozik az illetékes malomosztály csekkszámlájára befizetni és a váltásághoz szükséges vámörlesekkel vezetett kimutatás másodpéldányát a malomosztályhoz benyújtani.

Az olajmalom az előző havi olajsajtólásról bevallást benyújtani és az olajfázisadót befizetni köteles az illetékes forgalmi adóhivatalhoz.

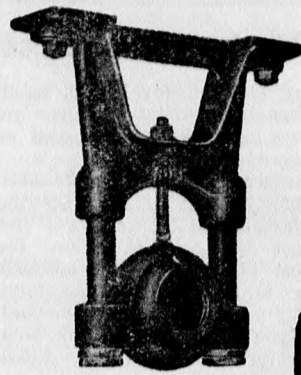
A Hombár részére az előző havi kereskedelmi rozsrőlésről kimutatás készítenő és küldendő be. A kimutatott rozsmennyiség végösszege meg kell, hogy egyezzen az ugyanazon társashápról készített lisztforgalmi adóváltás bevallásában feltüntetett adatokkal.

Szövetségi kirendeltség Szombathelyen. „A Magyar Őskeresztény Malmok Szövetségének közleményei” rovathán értesíti a Szövetség az érdekeltet arról, hogy Szombathelyen kirendeltségi irodát állított fel. Ez most már az újvidéki kirendeltség után a második kirendeltsége a Szövetségnek. Amint értesülünk, rövidesen további kirendeltségeket fog a Szövetség felállítani, éspedig: Marosvásárhely, Szatmárnémeti, Miskolc, Pécs és Komárom székhellyel.

A vagyonváltás-búza februári ára. A mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltása fejében fizetendő búza árát az illetékes miniszterek február havára q-ként 30.— pengőben állapították meg.

Változás a Gizella Gőzmalom vezetésében. Mióta a Gizella Gőzmalom Rt. eddigi vezérigazgatója, Katona István nyugalmába vonult, a fővárosnak ezt az egyik legnagyobb malomvállalatát vitéz Vargha Vilmos ügyvezető alelnök irányítja. Vitéz Vargha Vilmos, aki okleveles mérnök, már az iparügyi minisztériumban is behatóan foglalkozott a malomipar ügyeivel. Az alatt a másfél év alatt pedig, amióta a Gizella Gőzmalom vezetésében részt vesz, teljesen beleélté magát a malomipari vezetési gyakorlati részébe is. Joggal tekint tehát társasága nagy reményekkel működése elé.

SKF KÖZLŐMŰELEMÉK BEÉPÍTÉSE

gazdaságos és üzembiztos

Köszönjük és gazdaságosan tervezünk és átépítünk közlőműveket. Képzett szakembereink és szerelőink a tervezést és kivitelezést a legmodernebb eszközökkel végzik el.

SKF
SVÉD GÖLYÖSCSAPÁGY R.-T.
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 55.

Gyászhir. Előző lapszámunkban írtunk vitéz Liptai László főrendiházi tag, jékei malomtulajdonos magas kormányzói kitüntetéséről és ma már mély részvétellel arról kell hírt adnunk, hogy január 22-én, 54 éves korában Budapesten elhunyt. A megboldogult kiváló tagja volt a magyar gazdatársadalomnak. Képességei révén a közélet és az agrárpolitika országos vonatkozású ügyeiben is szármottevő egyéniség volt. Nagy megértést tanúsított a malomipar bajaival és problémáival szemben és kartársiasan együttműködött vármegyéje malmaival a közérdekű malomipari kérdésekben. Halála országos mély részvételt keltett mindenütt, ahol ezt a sokoldalú, minden nemes és szép iránt lelkesedő, talpig magyar urat ismerték és becsülték.

A M. Kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet általános kémiai osztályának vezetője, dr. Telkessy Iván műszaki főtanácsos, január 29-én, életének 60. évében elhunyt. Temetési órási részvét mellett január 29-én, az óbudai temető halottasházából történt. A megboldogult eredményekben gazdag munkásságát a tudomány és a köznevelés szentelte. Munkájával széles körökben vívott ki magának általános tiszteletet és megbecsülést. Halála nagy vesztesége a magyar közéletnek és tudományának.

Vidéki malomhírek. A Tótkomlós község tulajdonát képező, úgynevezett „Régi Gőzmalom” új bérlőket kapott. Az új bérlők a malmot 25 évi időtartamra bérelték ki és Herpaly és Társai Hengermalom Bérlete, Tótkomlós cég alatt tartják üzemben. A bérlők a malmot febr. 1-én vették át saját kezelésükbe. Gulyás Sándor, a Julia Hengermalom békési cég közkereseti társasággá alakult át és a jövőben „Gulyás és Pardi „Julia” malom, Békés” cég alatt fogja működését folytatni.

Malomárverés. Nógrádmegyében ház, gőzmalom és egyéb ingatlanokra hirdet árverést a szécsényi kir. járásbíró, ahol az árverést 1942. február 21-én 11 órakor fogják megtartani.

Már az „Albus” is... Albus Szappan- és Olajgyár Schützer Jakab és Fia cég társulás révén céget változtatott. A vállalat új neve: vitéz Nemes, Köhler és Társaság Albus Szappangyár. A régi tulajdonosok pedig Albus Szappangyár Schützer Jakab és Fia bélyegzőt használják és névaláírásukkal jegyzik. Az „Albus” tudvalevőleg egyik tagja volt a vidéki olajsajtólóiparral annyiszor érdekellentétbe került ú. n. HASZ-eszortnak, amelyben az „A” befűt képviselte.

PAPÍR-ZSÁK

garantáltan nátronpapírból!

50 kg lisztre 4 rétü kb. **46 dkg-os**

50 kg korpára 3 rétü kb. **44 dkg-os**

Papírzsákjainkat cégnyomással is szállítjuk.

Kérjen ajánlatot és próbászakot!

BATES PAPIRÁRU

I P A R I R. T.

Budapest, V., Alkotmány-u. 4.

TELEFON: 114-663

EMAG-rendszerű

„SZITTYA” tengericsírátlanító és darálóberendezés

a csírátlanítást és darálást teljesen új eljárás szerint végzi és a tengeriőrleést leegyszerűsíti.

Gyártja: **VADÁSZTÖLTÉNY-, GYUTACS- és FÉMÁRUGYÁR Rt.**

(ezelőtt ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR)

Budapest, VI., Váci-út 19.

Telefon: 298-960.

Sürgőnycim: EMAG

FELEKI
napraforgóhajtólógép
kötőnőben bevált
Megrendelhető:
KEMÉNY MANÓNA
Budapest, V., Akadémia-u. 21

Ipari növények kötelező termesztése

A Budapesti Közlöny 1942 február 1-i, 26. számában nagyfontosságú kormányrendelet jelent meg 670/1942. M. E. szám alatt egyes ipari növények termesztésének szabályozása tárgyában.

Ez az első rendelet ugyanis, amelyik a kényszer-gazdálkodás jegyében bocsátotta ki és büntetőjogi szankciók mellett kötelezően rendeli el egyes ipari növények mezőgazdasági termesztését. Nem teszi tehát az abban felsorolt olajos és ipari növények termesztését függővé a föld tulajdonosának tetszésétől vagy nemtetszésétől, hanem imperatívus határozza meg, hogy ki milyen fajtájú és milyen mennyiségű ipari növényt termeszthet, illetve köteles termeszteni.

Kétségtelen, hogy a rendelet kibocsátását az ország helyzete tette szükségessé és elkerülhetetlenné, minthogy sem a nagyarányú hírverés, sem pedig a hivatalos irányítás nem hozta meg a kellő eredményt.

A rendelet a napraforgómag, olajlen, rostlen, kender és ricinus kötelező termesztéséről intézkedik és 10 §-ban határozza meg a kötelező termesztés módjait, feltételeit, terjedelmét, valamint a vetőmag beszerzésének szabályait, nemkülönben az értékesítés előírásait.

Ezekből csupán a napraforgóra vonatkozó főrendelkezést közöljük, mint amelyik a malomipart elsősorban érdekli.

Eszerint, aki 50 kat. holdat meg nem haladó ingatlanon gazdálkodik, a tengerivel bevetett területeket szegélynövényként napraforgóval köteles bevetni. Aki az előző évben az ilyen földet cirokkal vagy kenderrel szegélyezte, az napraforgó helyett továbbra is ezeket termesztheti.

Aki 50 kat. holdat meghaladó ingatlanon gazdálkodik, napraforgót vagy olajlent főterményként köteles termeszteni a szántóföldi ingatlan 10 százalékának megfelelő területen.

Aki 500 kat. holdat meghaladó ingatlanon gazdálkodik, ingatlan 20 százalékának megfelelő területen főterményként ricinust köteles termeszteni, ha a járás területe ricinustermelésre alkalmas. A ricinustermesztésre kötelezett gazdálkodó azonban napraforgót gazdasági művelés alatt álló területének csak három százalékának megfelelő területén köteles termeszteni.

A rendelet végrehajtásával a földművelésügyi miniszter van megbízva.

Bár a legutóbb megállapított olajosmagárak — a jelen rendelettel kapcsolatban — nagymértékben fokozni fogják a termelést, meg kell állapítanunk, miszerint a célt, hogy t. i. az ország zsiradék-szükséglete autarkia útján fedeztessék, nem fogják elérni. Annál kevésbé fogják elérni azt a célt, hogy kiviteli feleslegeink is maradjanak. Ezt a kérdést a fővárosi szappanipar és olajkeményítő nagyipar egyoldalú meghallgatásával és a vidéki olajsajtólóipar kikapcsolásával és negligálásával nem lehet megoldani! Azzal, hogy a vidéki olajsajtólóipart a fővárosi nagyipar javára letörlik, semmire sem mennek. Amint hogy az ország szappanellátásán sem javított semmitsem, hogy a nagyipar — élén a hírhedt HASZ csoporttal — az ország közép és kis szappaniparát annak idején letörte.

Allítjuk, hogy a mértékadó körök ma sem ismerik a helyzetet. Mint ahogyan nem ismerték 1938-ban és 1939-ben sem, amikor a HASZ-csoport arról igyekezett az akkori iparügyi kormányzatot meggyőzni, hogy Magyarország három esztendőre van elhelyezhetetlen napraforgóolajjal ellátva s hogy a legközelebbi napraforgótermést csak export útján, állami áldozatokkal lehet értékesíteni.

A „Magyar Molnár Lapja” 1939 február 11-i számában a következőket írta:

„A konstrukció (t. i. a napraforgó-konstruáció) azonban nem vált be. Alapvető tévedése az, hogy napraforgó kivitelre van bázisozva. Holott már az idény elején (1938 októberben) is látták a szakemberek, hogy az idején termés minőségben is, mennyiségben is a tavalyi alatt marad s hogy a külföldi zsiradékok behozatalának megszorítása a napraforgóolaj belföldi felhasználását növelni fogja. A kivitel felesleges voltát azután megpecsételte a Felvidék visszacsatolása, mert most már mintegy 1 millió

lőnyi lakosság zsiradékszükségletével is számolni kell. Ennek dacára a lebonyolítást végző szervek változatlanul akként működnek, mintha semmi sem változott volna s mintha nagyarányú forgóexportra volna kilátás. A forgóexportalpra továbbra is befizették a hozzájárulásokat.”

Később többször is megírtuk, hogy napraforgóban nemcsak hogy nincs kiviteli feleslegünk, hanem még a belföldi szükséglet fedezésére sincs elegendő olajmagunk. Óvásunk azonban süket fülekre talált, mert a HASZ-csoport az ellenkezőjét állította s az illetékes körök ennek az állításnak adtak hitelt. Hogy ez így van, bizonyítja a napraforgó exportjára való nagy nekikészülés és az erre a célra létesített export-alap, amit legnagyobb részben a termelő gazdák közönséggel fizetettek be, az alacsony olajmagárból.

Allítjuk, hogy a vidéki olajsajtólóipar nélkül a napraforgótermés nagy része tönkre fog menni, vagy elkallódni. A gazda az egész termést azonnal a betakarítás után egyszerre dobja piacra. Nincs olyan egykéz, amely ezzel megbirkózzék. Különösen esős ős esetén, ami nálunk elég gyakori. A termés szárítását, kezelését, tárolását, egyszóval megővését csak a vidéki olajsajtólóipar bevonásával lehet megvalósítani. Enélkül nem! És a termelőközönség sokkal készségesebben és gondosabban bonyolít az évtizedek óta ismert és megszokott olajmalmával, mint azzal az egykézrel, vagy fővárosi nagyvállalattal, amelytől eddig nem sok jót tapasztalt.

A napraforgómag világtorgalmi adatai

Az első világháborút közvetlenül megelőző 4 év átlagában a világ napraforgótermelésének olajra átszámított egyenértéke a Statisztikai Tudósító adatai szerint még csak 170.000 tonna volt. Az 1924/28. évek időszakában ez a mennyiség megháromszorozódott, a legutóbbi években pedig 700.000 tonnára növekedett. A napraforgómag hazája Amerika, de az ottani termelés ma már jelentéktelen szerepet játszik, a főtermőterületek ma Oroszország déli részein és Európa délkeletén (Románia, Bulgária, Magyarország) vannak.

A napraforgómagból sajtolt olaj mind étkezési, mind ipari célokat szolgál, továbbá a margaringyártásban is felhasználják, az olaj hulladékterméke mint olajpogácsa, fehérje- és zsirtartalmánál fogva értékes takarmány. A világtermelésnek körülbelül 80%-a Oroszországra esik. A hektáronkénti termések Oroszországban a dunai országokban elért termésekhez mérten olyan alacsonyak, hogy ott a belterjesítésnek még tág tere nyílik. Az eredetileg 840.000 hektáros vetésterület csaknem 5 millióra növelték, ellenben a hektáronkénti termés visszaesett.

Az első világháború előtt Romániában a napraforgómagot csak kis területen termelték, de azóta, hogy a napraforgómag olajának kereslete a világpiacon megélné, különösen Besszarábiában növelték a vetésterületeket és a napraforgómag termelése jövedelmezőbbnek bizonyult mint a búzáké. A hektáronkénti termés az utóbbi években 8-9 q között mozog. Bulgária a világháború előtt még Oroszországból vitte be a napraforgót, de a megnövekedett zsir- és növényi olajszükségletre való tekintettel a vetésterületet az 1924/28. évek átlagos 30.000 hektárról a legutóbbi években több mint 100.000 hektárra, a termelést pedig csaknem 200.000 tonnára növelték.

Nagyjelentőségű a napraforgótermelés Magyarországon is. Különösen a Nyírségben, Szatmár és Szilágy megyében termeszti. A termésként az 1924. évi 4.5 mázsáról 1939-ben 6.5 mázsára emelkedett. A volt Jugoszlávia csak az utóbbi években ismerte fel e növény gazdasági jelentőségét, a Bánságban 184.000, a tulajdonképpeni Szerbiában pedig mindössze 1100 q napraforgómagot aratott 1939-ben. Argentína évi 70-100.000 tonnára rugó termelésével szintén szerepet játszik a világpiacon. 1933 óta termelésének ezt az ágát erősen fejlesztette és 1939/40-ben 400.000 tonnás rekordtermést hordott be. A napraforgómag nemzetközi forgalmában azelőtt Oroszország vitte a vezető szerepet: az 1909/13. évek átlagában 5000, de 1924/28 átlagában már 57.000 tonnát exportált, 1929 óta azonban Románia, Bulgária és Magyarország előtérbe léptek mint napraforgómag-exportőrök, míg Oroszország kiviteléről nincsenek megbízható adatok.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

Dr. Karácson Jenő.

Merkantil-nyomda (Felelős vezető: Horváth Ferenc)
Budapest, VIII., Vajda Hunyad-utca 43.

Eredeti KREFELDI hernyóselyem
szitaszövetek
Magyarországon is kaphatók.
Szavatoltan elsőrangú minőség. Meglepően olcsó árak.

Vezerképviselőt:

HOFER MŰSZAKI OLAJ ÉS VILAMOSSÁGI KFT.
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 55. SZ.
Telefon: 228-289

Ócska bőrhajtósíjak felújítása

A legtöbb esetben ócska bőrhajtósíjak felújítása lehetséges és kifizeti magát. Természetesen a szíj állapotától függ, hogy a felújítás elvégezhető-e? Még rendes időben is érdemes a drága bőrszíjakat, különösen a széles szíjakat, felújítani. A háborús anyaghiány idején pedig ez parancsoló szükségesség.

Ha a szíj csak megközelítőleg normális körülmények között futott hosszú időn át, akkor a felújítás nem áll egyébből, mint alapos tisztításból, a reátpadt rétegek gondos és kíméletes eltávolításából, zsirtalanításból, valamint olyan kezelésből, amely által a szíj ruganyosságát ismét visszanyeri. Ha azonban a szíj mechanikai sérülések vannak, mint pl. egyes helyeken a szélek berepedése, beszakadása, amelyet rendszerint szíjváltók, villák, érinkezősek, súrlódások stb. idéznek elő, vagy pedig csúszás okozta elégtel rések vannak a szíjon, akkor ezeket a részeket ki kell cserélni.

Ez az utóbbi munka azonban teljes szakértelmet igényel, mert a betoldandó darabok nyúlóképessége nem lehet lényegesen eltérő a többi részekétől. Egyes részek beborításához is szakértelem kell. Mert ha a szíj beborítását szakszerűen végezzük, akkor egy régi, befutott szíj felhasználásával készült kettős szíj igen hasznos szolgálatokat tehet.

Ha egy ócska szíjat keskenyebbre vesszünk abból a célból, hogy azt könnyebb munkára alkalmazzuk, akkor azt mindkét oldalán le kell faragni, mégpedig a rostok terjedési irányának és elrendezésének figyelembevételével. Ha a szíjat csak egyik szélén faragjuk le, akkor az sohasem fut egyenesen.

Ha a szíj nincs túlságosan elhasználódva és nem volt túlságosan kezelve, tehát nem vesztette el teljesen ruganyosságát, nyúlóképességét, akkor legjobb azt egy gépszíjgyárnak átadni, hogy felújítsa és a meghatározott célra alkalmas állapotba hozza. Természetesen ilyen esetben a gyárral közölni kell, hogy a szíj előzőleg milyen meghajtásra volt használva, hány lóerőnyi munkát fejtett ki? Közölni kell a szíj meghajtási módját (egyenes-, kereszt-hajtás stb.) az általa meghajtott kisebb szíjkorong átmérőjét, fordulatszámát, a szíj futási gyorsaságát stb. Esetleg azt is, hogy a szíj miféle káros behatásoknak, pl. gőzöknek, pornak, savaknak volt kitéve? Végül azt is, hogy a szíjat milyen célra és milyen futási körülmények között kívánják felhasználni a felújítás és kijavítás után.

KENTAUR

gumitaxi hajtósíj

A MALOMBAN IS,
zavaratlan munkát
biztosít!

KÖLCSÖNZÉS, JAVÍTÁS, CSERE
LISZTESZSÁK TÖBBSZÖRÖS
NÁTRONPAPÍRBÓL
Új 62 fillér, egyszer használt 44 fillér.
SZELEI MIHÁLY
Új és használt zsek-, ponyva- és zsinagárkereskedés
BUDAPEST, IX., SZVETENAY-UTCA 13. TELEFON: 330-772

„COLUMBA-LILIPUT“

nagyteljesítményű trilőr

kis- és középalmoknak

Kisebb szemvesztéssel tökéletesebben trilőroz,
mint a lassúforgású trilőrhenger

STAHEL ÉS LENNER

TRIÓR- ÉS LEMLYUKASZTÓGYÁR RT.

Budapest, VI.,

Országbíró-utca 44-46. sz.